

2. Професійний коледж індустрії краси і технологій м. Житомира
<https://zhpllp.licey.org.ua/news/12-15-57-13-06-2020/>
3. <file:///C:/Users/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0/Downloads/11.pdf>
4. https://eco-science.net/wp-content/uploads/2025/03/3.25._topic_%D0%9Eleksandr-Cherep-Valentyna-%D0%9Delman-Olha-Rekhlytska-317-323.pdf

*Науковий керівник – Табацкова Г.В.,
канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств
Миколаївський національний аграрний університет*

ЕКОНОМІКА ДІЯЛЬНОСТІ ІТ-КОМПАНІЙ У ПІСЛЯКРИЗОВИЙ ПЕРІОД (НА ПРИКЛАДІ ЕРАМ SYSTEMS)

**Сметана А. В.,
ЗВО групи МЕН м 1\1,
Миколаївський національний аграрний університет**

Сучасна економіка перебуває у стані постійних трансформацій, зумовлених глобальними кризами, цифровізацією та інтеграційними процесами. Післякризовий період характеризується підвищеним рівнем невизначеності, що вимагає переосмислення стратегій розвитку бізнесу, оптимізації використання ресурсів і впровадження інноваційних моделей управління. Особливої уваги потребує адаптація ІТ-компаній, які, попри кризові впливи, залишаються одним із найдинамічніших секторів світової економіки. Їх здатність швидко пристосовуватись до змін середовища робить ІТ-сферу важливим індикатором ефективності сучасних економічних моделей.

Діяльність ЕРАМ Systems базується на створенні нематеріальних продуктів - програмного забезпечення, цифрових сервісів і консультаційних рішень. Основним виробничим ресурсом виступає людський капітал, а ключовими чинниками ефективності є знання, досвід, технологічні інновації та

управлінська гнучкість. Згідно з офіційними звітами компанії, у 2024 р. дохід EPAM Systems зріс на 13% порівняно з 2023 р., досягнувши 5,2 млрд дол. США, а чистий прибуток становив 0,52 млрд дол. Незважаючи на скорочення персоналу на 8,2% у 2023 р., компанія стабілізувала діяльність завдяки оптимізації витрат та розширенню ринків у країнах ЄС.

Таблиця 1. Основні економічні показники EPAM Systems

Рік	Дохід, млрд \$	Чистий прибуток, млрд \$	Кількість працівників, тис. осіб	Рентабельність продажів, %
2020	2,65	0,48	41,2	18,1
2021	3,76	0,57	53,0	15,2
2022	4,82	0,42	59,3	8,7
2023	4,60	0,39	54,5	8,5
2024	5,20	0,52	57,8	10,0

Джерело: звіти EPAM Systems (Annual Report 2024).

Як видно з таблиці 1, компанія демонструє стійке зростання доходів, однак рентабельність продажів залишається нижчою, ніж у докризовий період, що свідчить про збільшення собівартості послуг через інфляційний тиск та зростання витрат на персонал.

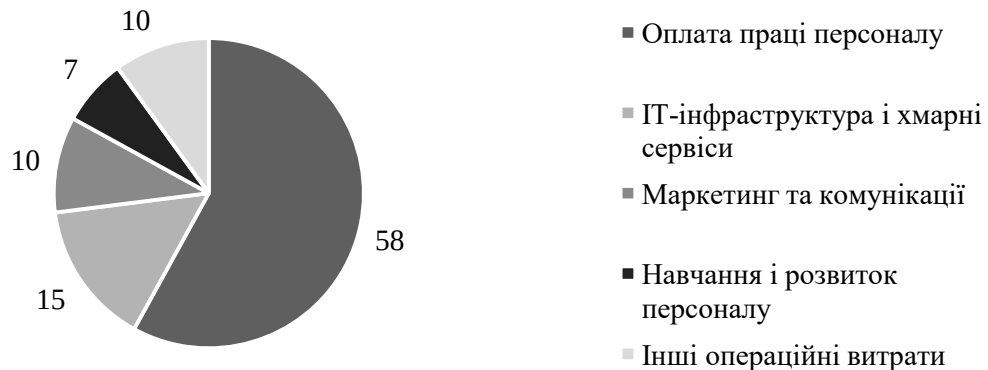

Рисунок 1. Структура витрат EPAM Systems у 2024 р.

Основною статтею витрат залишається оплата праці, яка у 2024 р. перевищила 58% загальних витрат. Водночас спостерігається зростання частки інвестицій у навчання персоналу (з 5% у 2020 р. до 7% у 2024 р.) та зниження витрат на фізичну інфраструктуру завдяки переходу на гібридні та дистанційні формати роботи. Така структура витрат підтверджує, що інтелектуальна праця є основною складовою вартості продукту. Модель “knowledge-driven production”

(виробництво, засноване на знаннях) визначає стратегічну перевагу EPAM Systems на глобальному ринку.

Аналіз діяльності EPAM Systems у 2020–2024 рр. свідчить про стабільне зростання фінансових показників і поступове відновлення прибутковості після кризових впливів.

Основними факторами післякризового успіху ІТ-компаній є:

- інвестиції у людський капітал і розвиток компетенцій;
- цифровізація управлінських і виробничих процесів;
- використання гнучких бізнес-моделей та інноваційних технологій.

Для підвищення ефективності економіки виробництва в ІТ-компаніях доцільно:

- ✓ Посилювати цифрову інтеграцію процесів управління.
- ✓ Розширювати програми розвитку персоналу та професійного навчання.
- ✓ Інтегрувати принципи сталого розвитку згідно з європейськими стандартами ESG.

Список використаних джерел

1. Амоша, О. І. *Інноваційна економіка: проблеми теорії та практики*. – Київ: Наукова думка, 2020.
2. Ілляшенко, С. М. *Економіка знань і управління інноваційним розвитком*. – Суми: Університетська книга, 2022.
3. Кастельс, М. *Інформаційна епоха: економіка, суспільство і культура*. – Київ: Ваклер, 2019.
4. Офіційний сайт EPAM Systems. – <https://www.epam.com>
5. EPAM Systems. *Annual Report on Form 10-K for the Fiscal Year Ended December 31, 2024*.
6. Melnyk, L. *The Knowledge Economy and Digital Transformation: Challenges and Perspectives*. – Kharkiv, 2021.

**Науковий керівник – Олійник Т. Г.,
кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет**